

پروژه
پایه
پژوهشی

دستورالعمل شرایط و نحوه تأسیس شرکت های دانش بنیان توسط اعضای هیئت علمی و یا با مشارکت دانشگاه/ مرکز پژوهشی

مقدمه

به استناد قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۹۱/۸/۲۱ هیأت وزیران و با عنایت به تبصره ۴ ماده ۱۷ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵، در راستای اجرایی کردن مواد ۲۲ و ۴۳ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۱۳ و با هدف تسهیل تأسیس و توسعه شرکت های دانش بنیان دانشگاهی و مراکز پژوهشی و به کارگیری توانمندی های اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و مراکز پژوهشی (پژوهشگاه ها و ...) و کمک به تجاری سازی یافته های پژوهشی در جهت رفع نیاز جامعه، دستورالعمل حاضر به شرح زیر تدوین می شود.

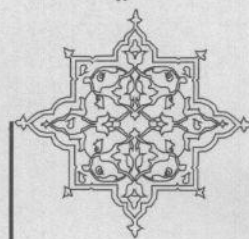
ماده ۱- تعاریف

- ۱-۱- عضو هیئت علمی: هیئت علمی شاغل در دانشگاه ها/ مراکز پژوهشی و کلیه واحدهای تابعه آن، اعم از رسمی و یا پیمانی که صلاحیت علمی و عمومی وی به تائید هیأت ممیزه و یا هیأت اجرایی جذب رسیده باشد.
- ۲-۱- فعالیت پژوهشی- فناورانه: فعالیت پژوهشی است که در قالب پایان نامه های دانشجویی، قراردادهای پژوهشی داخل یا خارج دانشگاه یا سایر فعالیت های پژوهشی که با استفاده از امکانات و اعتبار مادی و معنوی دانشگاه به نتیجه رسیده و منجر به تولید محصول یا فناوری (کالا/ خدمات دانش بنیان و خدمات نوآورانه) می شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم تحقیقات و فناوری

وزیر

بسمه تعالی

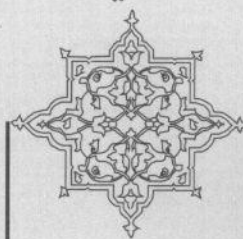
تاریخ:

شماره:

پیوست:

۱-۳- شرکت دانش بنیان: شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود. منظور از شرکت های دانش بنیان توسط اعضای هیئت علمی، شرکت هایی هستند که سهام شرکت متعلق به اعضای هیئت علمی و دیگر سهامداران (غیر از دانشگاه) می باشد، منظور از شرکت های دانشگاهی/مرکز پژوهشی، شرکت هایی هستند که دانشگاه/مرکز پژوهشی در آنها سهامدار است.

ع

فصل اول

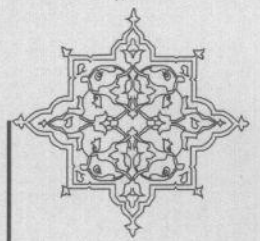
تأسیس شرکت های دانش بنیان اعضا هیئت علمی

ماده ۲- فرآیند تأسیس شرکت های دانش بنیان توسط اعضای هیئت علمی به ترتیب زیر می باشد:

- ۱- دریافت مجوز تأسیس از مدیریت دانشگاه/ مرکز پژوهشی
  - ۲- ثبت در اداره کل ثبت شرکت ها و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
  - ۳- کسب مجوز و استقرار در یکی از پارک های علم و فناوری یا مراکز رشد مورد قبول دانشگاه/ مرکز پژوهشی
  - ۴- اقدام لازم جهت کسب مجوز دانش بنیان از مراجع ذیصلاح مربوطه
- تبصره ۱- شرکت موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال نسبت به اخذ مجوز دانش بنیان از مراجع ذیصلاح اقدام نماید.
- تبصره ۲- در صورتی که شرکت موفق به اخذ مجوز دانش بنیان شود با هماهنگی مدیریت دانشگاه/ مرکز پژوهشی می تواند از پارک علم و فناوری یا مراکز رشد خارج شود.
- تبصره ۳- در صورت عدم اخذ مجوز دانش بنیان ظرف مدت دو سال، مشروط به تأیید دانشگاه/ مرکز پژوهشی و کسب امتیازات لازم جهت استقرار در پارک یا مراکز رشد، مهلت کسب مجوز دانش بنیان حداکثر برای مدت یک سال دیگر تمدید می شود.

ویژگی های شرکت تأسیس شده

ماده ۳- سهامدار شدن عضو هیئت علمی در شرکت دیگری با زمینه فعالیت مشابه شرکت تأسیس شده به منظور حفظ منافع دانشگاه (رویالتی) منوط به کسب موافقت کتبی دانشگاه/ مرکز پژوهشی می باشد.

ماده ۴- به منظور حصول اطمینان از حفظ کیفیت و کمیت فعالیت‌های آموزشی- پژوهشی اعضای هیئت علمی تمام وقت، همکاری عضو هیئت علمی با شرکت در سمت مدیرعاملی تنها با هماهنگی و موافقت دانشگاه/ مرکز پژوهشی امکانپذیر خواهد بود.

ماده ۵- دانشجویان، دانش آموختگان و سایر پژوهشگران که در انجام پایان نامه‌ها و امور تحقیقاتی فعالیت دارند می‌توانند در شرکت سهامدار بوده یا در چارچوب قراردادی مشخص با شرکت از عواید تجاری سازی استفاده نمایند.

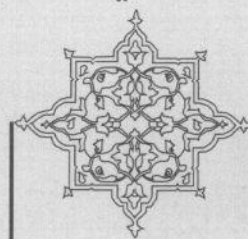
ماده ۶- هر گونه بهره‌مندی از خدمات تعیین شده (نظیر خدمات آزمایشگاهی، فناوری اطلاعات، محاسباتی، رایانه‌ای و واحدهای مربوطه از جمله اداره انتقال فناوری^۱ (TTO) و دفاتر کارآفرینی و مراکز نوآوری) دانشگاه، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری وابسته با موافقت دانشگاه/ مرکز پژوهشی و با پرداخت هزینه‌های مربوطه امکانپذیر می‌باشد.

تبصره- به منظور توسعه فناوری مورد نیاز شرکت، عضو هیئت علمی سهامدار می‌تواند با هماهنگی دانشگاه/ مرکز پژوهشی از آزمایشگاه و مراکز تحقیقاتی خود در دانشگاه/ مرکز پژوهشی استفاده نماید.

شرایط و مزایای فعالیت عضو هیات علمی در شرکت

ماده ۷- اعضای هیئت علمی مؤسس، عضو هیئت مدیره شرکت و مدیرعامل با رعایت ماده ۴ دستورالعمل، می‌توانند با رعایت انجام وظایف آموزشی و پژوهشی خود در دانشگاه/ مرکز پژوهشی و کسب مجوز کتبی از دانشگاه/ مرکز پژوهشی تا یک روز کاری تمام وقت یا دو نیم روز کاری در هفته طبق توافق با دانشگاه/ مرکز پژوهشی در شرکت فعالیت داشته باشند.

تبصره- اعطای مجوز همکاری عضو هیئت علمی در شرکت، بیش از زمان مندرج در ماده ۷، در قالب قرارداد با دانشگاه/ مرکز پژوهشی مقدور خواهد بود.

ماده ۸- اجازه فعالیت عضو هیئت علمی در شرکت توسط دانشگاه/ مرکز پژوهشی در ابتدا برای یکسال صادر می شود و پس از آن بر اساس ارزیابی دانشگاه/ مرکز پژوهشی به صورت سالانه قابل تمدید می باشد. به منظور جلوگیری از وقفه در برنامه آموزشی و پژوهشی دانشگاه/ مرکز پژوهشی برنامه زمانی حضور عضو هیات علمی در شرکت برای هر نیمسال تحصیلی و با هماهنگی دانشگاه/ مرکز پژوهشی تنظیم می شود.

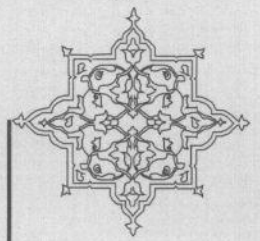
تبصره- در صورت احراز عدم پایداری شرکت و یا عضو هیئت علمی به تعهدات مربوطه مجوز حضور عضو هیئت علمی در شرکت به تشخیص دانشگاه/ مرکز پژوهشی لغو می شود.

ماده ۹- با توجه به اینکه بخشی از فعالیت های عضو هیئت علمی بر اساس مجوز صادره از دانشگاه/ مرکز پژوهشی در ارتباط با فعالیت های فناورانه و تجاری سازی می باشد، این فعالیت ها می تواند در ارتقا و ترفیع علمی، عضو هیئت علمی بر اساس آیین نامه ارتقا و ترفیع مؤثر باشد.

استقلال شرکت و منافع دانشگاه / مرکز پژوهشی

ماده ۱۰- شرکت از نظر حقوقی و مدیریتی مستقل از دانشگاه/ مرکز پژوهشی است و دانشگاه/ مرکز پژوهشی هیچ گونه تعهدی نسبت به تامین هزینه ها، منابع مالی، نیروی انسانی و تعهدات ایجاد شده از سوی شرکت در زمینه سرمایه گذاری و مانند آن در حوزه های مالیاتی، امور گمرکی، بیمه، تامین اجتماعی، بانکی و غیره را ندارد.

ماده ۱۱- شرکت موظف است در قبال دریافت مجوز ایجاد شرکت از دانشگاه/ مرکز پژوهشی برای بکارگیری و تجاری سازی دستاورد(های) پژوهشی و فناورانه، حق مالکیت مادی (رویالته) دانشگاه/ مرکز پژوهشی بر آن دستاورد(ها) را پرداخت نماید. ارزش مادی هر دستاورد پژوهشی و فناورانه و سهم دانشگاه/ مرکز پژوهشی در آن دستاورد و نحوه زمانبندی پرداخت ها و زمان شروع آن بنا بر بررسی و اظهار نظر کمیته کارشناسی مشورتی در قالب قرارداد فی ما بین دانشگاه/ مرکز پژوهشی و شرکت تنظیم و اجرایی می شود. اعضای کمیته کارشناسی توسط رئیس دانشگاه/ مرکز پژوهشی انتخاب می شوند.

تبصره ۱- دانشگاه/ مرکز پژوهشی و شرکت در هر مقطعی با توافق یکدیگر می توانند حق مالکیت مادی دستاوردها را به دانشگاه/ مرکز پژوهشی واگذار نمایند که در این صورت، پس از واگذاری، کلیه مزایای قید شده در دستورالعمل مربوط به عضو هیئت علمی در شرکت لغو می شود.

تبصره ۲- میزان حق مالکیت مادی دریافتی دانشگاه/ مرکز پژوهشی از شرکت به صورت سالانه حداکثر پنج درصد فروش شرکت بر اساس توافق فی مابین خواهد بود و منافع حاصله به حساب درآمدهای اختصاصی دانشگاه/ مرکز پژوهشی واریز می شود.

تبصره ۳- مالکیت مادی دستاوردها و فناوری های حاصل از فعالیت های عضو هیأت علمی در شرکت متعلق به دانشگاه/ مرکز پژوهشی است.

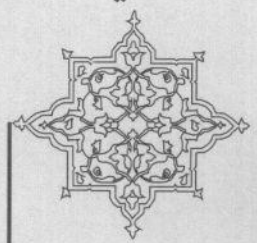
تبصره ۴- چنانچه عضو یا اعضای هیئت علمی به نوآوری یا فناوری دیگری دست یابند و مایل به فروش آن باشند لازم است به طور جداگانه با دانشگاه/ مرکز پژوهشی در قالب عقد قرارداد تکمیلی به توافق نهایی برسند.

تبصره ۵- چنانچه دانشگاه/ مرکز پژوهشی به هر دلیل حقوق مربوط به مالکیت مادی دستاوردهای شناخته شده را به غیر واگذار نماید، در این صورت دانشگاه/ مرکز پژوهشی مجاز است با توافق و کسب رضایت خریدار از تحقیقات پایه ای مربوط به آن دستاورد برای توسعه تحقیقات و آموزش به صورت غیر انحصاری، غیر قابل انتقال و بدون پرداخت حق امتیاز بهره برداری نماید.

انحلال شرکت

ماده ۱۲- مجمع فوق العاده شرکت مطابق اساسنامه می تواند نسبت به انحلال شرکت اقدام نماید و در صورت انحلال، موضوع باید به طور رسمی توسط عضو هیئت علمی شرکت به دانشگاه/ مرکز پژوهشی اعلام شود.

ماده ۱۳- در صورت انحلال شرکت، تمامی مجوزهای اعطاء شده توسط دانشگاه/ مرکز پژوهشی لغو شده و پس از آن سهامداران و همکاران شرکت نمی توانند بدون توافق دانشگاه/ مرکز پژوهشی از دستاوردهای پژوهشی و فناورانه به هیچ طریقی استفاده نمایند و یا به شخص ثالثی واگذار نمایند.

فصل دوم:

تأسیس شرکت های دانشگاهی / مرکز پژوهشی

ماده ۱۴ - فرآیند تأسیس شرکت های دانش بنیان دانشگاهی / مرکز پژوهشی به ترتیب زیر می باشد:

۱- دریافت مجوز تأسیس از هیئت امنای دانشگاه / مرکز پژوهشی و تأیید رئیس دانشگاه / مرکز پژوهشی

۲- ثبت در اداره کل ثبت شرکتها و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

۳- کسب شرایط لازم و استقرار شرکت در یکی از پارک های علم و فناوری و مراکز رشد مورد قبول دانشگاه / مرکز پژوهشی

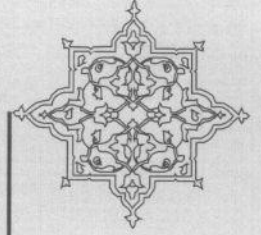
۴- اقدام لازم جهت کسب مجوز دانش بنیان از مراجع ذیصلاح مربوطه

تبصره ۱- مجوز صادر شده از دانشگاه / مرکز پژوهشی بعنوان مجوز فعالیت واحد فناور محسوب شده و اخذ عنوان دانش بنیان بودن شرکت در چارچوب آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان خواهد بود. شرکت موظف است حداکثر تا سه سال نسبت به اخذ مجوز دانش بنیان از مراجع ذیصلاح اقدام نماید.

تبصره ۲- در صورتی که شرکت موفق به اخذ مجوز دانش بنیان گردد با کسب هماهنگی از رئیس دانشگاه / مرکز پژوهشی می تواند، از پارک علم و فناوری یا مراکز رشد خارج شود.

تبصره ۳- در صورت عدم اخذ مجوز دانش بنیان ظرف مدت سه سال، مشروط به تأیید دانشگاه / مرکز پژوهشی و کسب امتیازات لازم جهت استقرار در پارک و مراکز رشد، مهلت کسب مجوز دانش بنیان حداکثر برای دو سال دیگر تمدید می گردد.

تبصره ۴- شرکت در بدو راه اندازی می تواند بعنوان واحد فناور شروع به فعالیت نماید ولی موظف است حداکثر ظرف مدت ۱ سال بعد از دریافت مجوز مربوطه از هیئت امنای دانشگاه / مرکز پژوهشی، نسبت به اخذ مجوز دانش بنیان بودن از مراجع ذیصلاح اقدام نماید.

ویژگی های شرکت تأسیس شده

تاسیس شرکت و فعالیت عضو یا اعضای هیات علمی موسس، طبق ضوابط زیر صورت می گیرد:

ماده ۱۵- شرکت بر اساس درخواست دانشگاه/ مرکز پژوهشی، اعضای هیات علمی یا بخش خصوصی به منظور تجاری سازی دستاوردهای فناورانه (محصولات و خدمات) مرتبط با حوزه تخصصی عضو هیات علمی پس از صدور مجوز توسط هیئت امنای دانشگاه/ مرکز پژوهشی و رعایت فرایند ماده ۱۴ تشکیل می شود.

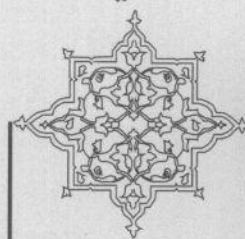
ماده ۱۶- مطابق ماده ۴۳ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳، حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) سهام شرکت متعلق به دانشگاه ها، مؤسسات پژوهشی و دیگر واحدهای دولتی و مابقی سهام متعلق به اعضای هیات علمی، دانشجویان و سایر سهامداران بخش خصوصی می باشد.

تبصره- میزان درصدهای سهام و دیگر شرایط مربوطه در چارچوب مصوبات هیئت امنای دانشگاه/ مرکز پژوهشی و با تأیید رئیس دانشگاه/ مرکز پژوهشی تعیین می شود.

ماده ۱۷- دانشجویان، دانش آموختگان و سایر پژوهشگران که در انجام پایان نامه ها و امور تحقیقاتی فعالیت دارند می توانند در شرکت سهامدار بوده یا در چارچوب قراردادی مشخص با شرکت از عواید تجاری سازی استفاده نمایند.

تبصره- در صورتی که اعضای مذکور در ماده ۱۷ به استخدام یکی از دستگاه های اجرایی درآیند، موظفند از تاریخ استخدام، مراتب را در اسرع وقت به صورت مکتوب به دانشگاه/ مرکز پژوهشی اعلام نمایند و دانشگاه/ مرکز پژوهشی نیز موظف است وضعیت سهام مربوط به عضو مذکور را مشخص نماید. دانشگاه/ مرکز پژوهشی در صورت استخدام این فرد در یکی از دستگاه های اجرایی، جهت تضمین حقوق و منافع خود می تواند وکالت نامه ای را جهت تعیین تکلیف سهام از ایشان دریافت نماید.

ماده ۱۸- به منظور توسعه فناوری مورد نیاز شرکت، عضو هیئت علمی سهامدار می تواند با هماهنگی دانشگاه/ مرکز پژوهشی از آزمایشگاه تحقیقاتی خود در دانشگاه/ مرکز پژوهشی استفاده نماید.

تبصره - هرگونه بهره‌مندی از خدمات تعیین شده (نظیر خدمات آزمایشگاهی، فناوری اطلاعات، محاسباتی، رایانه‌ای و واحدهای مربوطه از جمله اداره انتقال فناوری^۲ (TTO) و دفاتر کارآفرینی و مراکز نوآوری) دانشگاه، مراکز رشد و پارکهای علم و فناوری وابسته با موافقت دانشگاه/ مرکز پژوهشی امکانپذیر می‌باشد.

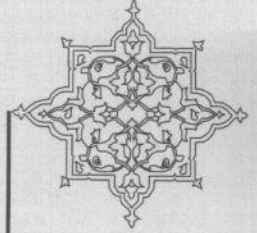
شرایط فعالیت عضو هیئت علمی در شرکت

ماده ۱۹- اعضا هیات علمی مؤسس و عضو هیئت مدیره شرکت می توانند با رعایت انجام وظایف آموزشی و پژوهشی خود در دانشگاه/ مرکز پژوهشی و کسب مجوز حضور بصورت کتبی از دانشگاه/ مرکز پژوهشی تا یک روز کاری تمام وقت یا دونیم روز کاری پاره وقت در هفته طبق توافق با دانشگاه/ مرکز پژوهشی و بر اساس قرارداد منعقد شده بین شرکت و دانشگاه/ مرکز پژوهشی در شرکت فعالیت داشته باشند.

تبصره- اعطای مجوز همکاری عضو هیئت علمی در شرکت، بیش از زمان مندرج در ماده ۱۹، در قالب قرارداد با دانشگاه/ مرکز پژوهشی مقدور خواهد بود.

ماده ۲۰- اجازه فعالیت اعضای هیات علمی در شرکت توسط دانشگاه/ مرکز پژوهشی در ابتدا برای یکسال صادر می‌شود و پس از آن بر اساس ارزیابی دانشگاه/ مرکز پژوهشی به صورت سالانه قابل تمدید می‌باشد. به منظور جلوگیری از وقفه در برنامه آموزشی و پژوهشی دانشگاه/ مرکز پژوهشی برنامه زمانی حضور عضو هیات علمی در شرکت برای هر نیمسال تحصیلی و با هماهنگی دانشگاه/ مرکز پژوهشی تنظیم می‌شود.

ع

تبصره- در صورت احراز عدم پابندی اعضای هیات علمی به تعهدات مربوطه مجوز حضور اعضای هیات علمی در شرکت به تشخیص دانشگاه/ مرکز پژوهشی و تأیید رئیس دانشگاه/ مرکز پژوهشی لغو می شود.

ماده ۲۱- با توجه به اینکه بخشی از فعالیت‌های عضو هیئت علمی بر اساس مجوز صادره از دانشگاه/ مرکز پژوهشی در ارتباط با فعالیت‌های فناورانه و تجاری سازی می باشد، این فعالیت‌ها می‌تواند در ارتقا و ترفیع علمی، عضو هیئت علمی بر اساس آیین نامه ارتقا و ترفیع مؤثر باشد.

استقلال شرکت و منافع دانشگاه / مرکز پژوهشی

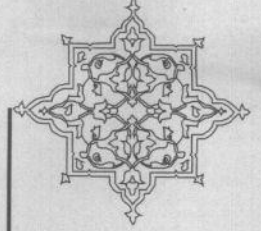
ماده ۲۲- شرکت مستقل از تشکیلات دانشگاه/ مرکز پژوهشی اداره می شود و دانشگاه/ مرکز پژوهشی به میزان سهامی که در آن دارد در مدیریت آن مداخله و در سود و زیان شریک است.

ماده ۲۳- انتقال سهام شرکت، ورود سهامدار یا سهامداران جدید به شرکت و نیز افزایش سهام و سرمایه شرکت باید با هماهنگی و موافقت دانشگاه/ مرکز پژوهشی صورت گیرد.

تبصره - تعیین مدیرعامل شرکت لزوماً با هماهنگی و تأیید دانشگاه/ مرکز پژوهشی صورت می‌گیرد.

ماده ۲۴- شرکت می‌تواند از دستاوردهای فناورانه دانشگاه/ مرکز پژوهشی استفاده نموده و دانشگاه/ مرکز پژوهشی به میزان سهم خود از آن منتفع شود.

_____

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

انحلال شرکت

ماده ۲۵- مجمع فوق العاده شرکت می تواند با تأیید هیئت امنای دانشگاه/ مرکز پژوهشی و تصویب مجمع عمومی فوق العاده شرکت مطابق با اساسنامه نسبت به انحلال شرکت اقدام نماید.

ماده ۲۶- با توجه به اینکه مالکیت دستاوردهای پژوهشی با دانشگاه/ مرکز پژوهشی است، در صورت انحلال شرکت، تمامی مجوزهای اعطا شده توسط دانشگاه/ مرکز پژوهشی لغو شده و سهامداران و همکاران شرکت نمی توانند از دستاوردهای پژوهشی و فناورانه دانشگاه/ مرکز پژوهشی به هیچ طریقی استفاده نمایند و یا به شخص ثالثی واگذار نمایند.

ماده ۲۷- این دستورالعمل در ۲۷ ماده و ۲۱ تبصره در تاریخ / / به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

دکتر محمد فرهادی

ص